

HÅNDBTERING AF DØDSFALD

INVOLVERING AF POLITI OG RETSLÆGER

JAN GREVE
STEFFEN ROUSING
MARIANNE CATHRINE ROHDE

DØDENS INDTRÆDEN

- Dødens indtræden kan konstateres ved enten hjertedød (uopretteligt ophør af åndedræt og hjertevirksomhed) eller hjernedød (uopretteligt ophør af al hjernefunktion)
- Som udgangspunkt er det en læge som skal konstatere døden indtruffet efter enten hjertedøds kriteriet eller hjernedøds kriteriet.
- Ikke-læger må dog også konstatere døden indtrådt i de tilfælde hvor døden er åbenbar.

ÅBENBAR DØD VERSUS IKKE ÅBENBAR DØD

- **Ikke åbenbar død:** Der skal være jævnlige tilsyn, man må ikke flyttes på køl/til lighus før de sene sikre dødstegn er indtruffet. Oftest foregår dette på en intervalstue.
- Liget anbringes under forsvarlige og sømmelige forhold, herunder så det ikke udsættes for ydre påvirkninger. Liget bør føres på køl snarest efter de sene sikre dødstegn er konstateret.
- **Åbenbar død:** Hvis der er skader uforenelige med liv, eller andre ligforandringer som eks. svær forrådnelse eller forkulning.
- Fjernelse af livsnødvendige organer ved donation er ikke nævnt i loven, men manglen på disse organer må nødvendigvis være uforeneligt med fortsat liv.
- Liget må bringes direkte på køl (lighus/morgue), men liget må ikke bringes til kapel, lægges i kiste etc., før der er udstedt en dødsattest.

LIGSYN

- Ved alle dødsfald skal der foretages et ligsyn. Formålene med ligsynet er at sikre døden er indtrådt, at fastslå identitet, søge at fastslå døds måden samt søge at fastslå dødsårsagen.
- Ligsyn kan kun forestås af en læge, som i forbindelse med ligsynet skal sikre sig at der er dødstegn. Mindst ét af de sene sikre dødstegn:
- 1) dødsstivhed, 2) dødspletter eller 3) forrådnelse skal være til stede.
- Hvis døden er åbenbar er det ikke nødvendigt at afvente sene dødstegn.

DØDSATTEST

- Som afslutning på ligsynet udstedes en dødsattest. En udfyldt dødsattest er en betingelse for at et lig kan føres til kapel, lægges i kiste, begravnes, kremeres eller føres ud af landet.
- Som udgangspunkt skal man være sikker på dødsårsagen
- Ved usikkerhed, eller i tilfælde hvor der med sikkerhed er tale om ikke-naturlig død skal lægen kontakte politiet.

LIGSYN - INDBERETNINGSPLIKT

1. Dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, selvmord eller ulykkestilfælde.
2. En person findes død.
3. Pludselig, uventet død - ikke forudset af lægelige grunde.
4. Dødsfaldet kan skyldes erhvervssygdom-arbejdsskade-forsikring
5. Døden kan være følge af fejl, forsømmelse eller ulykkelig hændelse i forbindelse med behandling eller forebyggelse af sygdom.
6. Dødsfald i kriminalforsorgens institutioner.
7. Når det ikke med sikkerhed kan udelukkes, at døden skyldes et strafbart forhold, selvmord eller ulykkestilfælde eller dødsfaldet af anden grund skønnes at kunne have politimæssig interesse

LIGSYN - INDBERETningsPLIGT

Cirkulære af 1970 fra justitsministeriet

- DØDSFALD DER OPSTÅR I FORBINDELSE MED MISBRUG AF EUFORISERENDE STOFFER skal anmeldes til retslægeligt ligsyn.
- Retslægelig obduktion med tilhørende retskemisk/toxikologisk undersøgelse

RETSLÆGELIGT LIGSYN

- Efter at være blevet kontaktet, skal politiet afgøre om der skal afholdes et retslægeligt ligsyn frem for et almindeligt ligsyn.
- Hvis der skal afholdes et retslægeligt ligsyn, må organdonation kun finde sted hvis politiet forinden har givet udtrykkelig tilladelse hertil.
- Såfremt donor er offer for en trafikulykke, må organdonation finde sted, medmindre politiet på eget initiativ udtrykkelig har nedlagt forbud mod organdonation.
- Der er ingen tidsafgrænsning for hvor længe der må gå mellem ulykken og dødsfaldet; politiet skal altid kontaktes hvis der er sammenhæng mellem ulykke og dødsfald.
- Politiet kan undlade at afholde retslægeligt ligsyn hvis døden først er indtrådt nogen tid efter ulykken og politiet finder det uden politimæssig interesse.

RETSLÆGELIG OBDUKTION

En retslægelig obduktion kan rekvireres af politiet og skal finde sted hvis

- 1) dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, eller muligheden heraf ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes, eller obduktion dog skønnes nødvendig for at hindre, at der senere kan opstå mistanke herom.
 - 2) når dødsmanden i øvrigt ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn.
 - 3) når dødsårsagen ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn og yderligere retsmedicinske undersøgelser af politimæssige grunde skønnes påkrævet.
- Stk. 2.* Skønnes almen interesse i øvrigt at kræve en særlig undersøgelse af dødsårsagen ved bestemte grupper af dødsfald, kan sundhedsministeren bestemme, at der ved sådanne dødsfald skal foretages retslægelig obduktion.

CASE

- 35 årig mand X har været i byen med nogle venner, de har indtaget en del alkohol. En af vennerne fortæller også, at X har taget en form for piller, som blev solgt på en bar i midtbyen.
- Vennerne skilles fra X kl. 01.30 foran en bar. X bor i gåafstand herfra.
- Kl. 03.30 findes han af forbipasserende ved en trappenedgang to blokke fra sin bopæl.
- Han er ikke ved bevidsthed. Har blødt en del tilsyneladende fra hovedet. De ringer efter en ambulance.

CASE

- Han modtages i en akutafdeling. Der påvises kvæstelse i baghovedet og CT-skanning viser stor subdural blødning.
- Det vurderes at skaden er så stor at han ikke vil kunne overleve.
- Organdonation drøftes med familien, som ønsker dette.
- Anæstesiaafdelingens overlæge kontakter politiet og underretter om sagen og forelægger ønsket om donation.
- Efterfølgende konstateres patienten hjernedød.

- Hvad vil politiet sige til denne sag?

CASE

- Kan man give tilladelse til organdonation (hjerte, lunge, lever, nyrer etc.) på trods af at der skal foregå en politimæssig efterforskning?
- Vagthavende hos Politiet kontakter vagthavende overlæge i Styrelsen for Patientsikkerhed og forelægger problemet. Kan de give tilladelse til udtagelse af organer hvis der skal afholdes et retslægeligt ligsyn?
- Hvad mener retsmedicineren om konsekvenserne for den retsmedicinske undersøgelse, hvis tilladelse til organdonation er givet?

HVORNÅR KAN MAN TILLADE DONATION

- Principielt gælder at vi skal kunne udelukke at organet har betydning for dødsårsagen
- Dvs. vi skal være ret sikre på dødsårsagen inden obduktion
- Ofte er årsagen til obduktion at man mangler en afklaring af døds måde

